

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента „Психологія”

для першого (бакалаврського) освітнього рівня

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальність **014.02 Середня освіта. Мова і література (російська,
англійська)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис)

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

1. Назва освітнього компонента	Психологія
2. Тип освітнього компонента	обов'язковий
3. Рік (роки) навчання	3
4. Семестр / семестри.	5,6
5. Кількість кредитів ECTS	6,0
6. Відомості про викладача (викладачів).	
7. Товстуха Олеся Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології
e-mail: aleksa.lnu@gmail.com	
8. Програмні результати навчання:	

ПРН 2. Знає психолого-педагогічні засади організації освітнього процесу; методи науково-педагогічного дослідження, провідні концепції виховання і навчання, методики психолого-педагогічної діагностики для підвищення ефективності освітнього процесу, сучасні освітні тренди.

ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн- сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності; правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

ПРН 8. Знає вікові й індивідуальні особливості учнів (вік, здібності, інтереси, потреби, мотивація, можливості, досвід тощо), їх вплив на засвоєння навчального матеріалу та успішну соціалізацію як суб'єктів мовно-літературного освітнього процесу.

ПРН 10. Знає способи, засоби й форми професійно-фахового й індивідуально-особистісного розвитку вчителя-словесника.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 2. Уміє організувати освітній процес як співпрацю в команді з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; урахуваючи вікові та індивідуальні особливості учнів, зокрема й осіб з особливими освітніми потребами; застосовувати технології, методи, прийоми, форми, засоби навчання російської, англійської мови і зарубіжної літератури, міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів), сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів, оперувати методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРУ 6. Володіє основами професійної культури та педагогічної майстерності, уміє використовувати професійні знання, уміння й навички для розв'язання практичних завдань, сприяє організації безпечного освітнього середовища, уміє застосовувати в обговоренні освітніх, соціальних і життєвих проблем методики усвідомленого та емпатичного слухання, ненасильницької та безконфліктної комунікації в освітньому процесі, здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфолію; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної

діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

Автономія і відповідальність

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 2. Самостійно організовує, аналізує власну професійну діяльність, критично оцінює й відповідає за її результати; володіє умінням діяти в непередбачуваних надзвичайних ситуаціях.

ПРА 3. Забезпечує сприятливий психологічний клімат у педагогічному та учнівському колективах, охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 7. Здатність цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня на основі партнерських взаємин.

ЗК 9. Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти, фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.

Фахові компетентності:

ФК. 1. Здатність формувати в учнів ключові та предметні компетентності та вміння відповідно до чинних нормативних освітніх документів.

ФК. 2. Здатність до розуміння психолого-педагогічних особливостей, умов та чинників ефективної педагогічної діяльності, орієнтації в сучасних мовознавчих та літературознавчих, методичних концепціях, напрямках, підходах, їх аналізу, а також впровадження ефективних інформаційних технологій навчання.

ФК 4. Здатність моделювати зміст навчання та організувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання, урахувати вікові та індивідуальні особливості учнів; організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології, забезпечувати формування соціально-психологічного клімату в учнівському та педагогічному колективах задля конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу

ФК 5. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання російської й англійської мов, російської та зарубіжної літератур на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду, із урахуванням інтеграції навчальних предметів, методів, прийомів, форм, засобів, сучасних ефективних методик і технологій навчання, виховання та розвитку учнів (у тому числі й комп'ютерних), оцінювання та моніторингу навчальних досягнень.

ФК 8. Здатність до організації самостійної роботи, спрямованої на опанування новими знаннями в галузі професійної діяльності; здійснювати власні дослідження в освітній діяльності проблемно-пошукового й творчого характеру, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК. 10. Здатність до аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання російської, англійської мов, російської та зарубіжної літератур з урахуванням загальнонаціональних соціокультурних складників мовно-літературної освіти та культурно-мистецьких здобутків із метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

9. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента).

Шкільний курс історії та суспільствознавства, знання з анатомії людини

10. Зміст освітнього компонента.

І семестр

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Перший модуль											
1.1.	Тема 1. Предмет, задачі і методи психології	10	2			8	6	2			4
1.2.	Тема 2. Психологічні закономірності навчання й виховання	6	2			4	4				4
1.3.	Тема 3. Методи психологічних досліджень	8	2	2		4	6		2		6
Другий модуль											

2.1.	Тема 4. Поняття особистості в психології, основні теорії особистості	16	2	2		12	8	2			6
2.2.	Тема 5. Методики психолого-педагогічної діагностики для підвищення ефективності освітнього процесу	14	2	2		10	6				6
2.3.	Тема 6. Психологія конфліктної поведінки, булінгу, різних форм адикції	14	2	6		6	16	2			14
2.4.	Тема 7. Формуванню світогляду й соціалізації особистості	4	2	2			4				4
2.5.	Тема 8. Психологія навчальної діяльності учнів	8	2	2		4	8				8
2.6.	Тема 9. Психологічні засади організації діалогу та полілогу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу	10	2	2		6	30	2		4	24
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗА 5 СЕМЕСТР	90	18	18		54	90	8	6		76

II семестр

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
Перший модуль											
1.1.	Тема 10. Закономірності психічного розвитку особистості.	8	2	2		4					
1.2.	Тема 11. Виникнення і розвиток вікової психології.	8	2			6	2	2			
Другий модуль											
2.1.	Тема 12. Особливості психічного розвитку в період раннього дитинства.	12	2			10					
2.2.	Тема 13. Психічний та особистісний розвиток дитини в дошкільного періоду.	12	2			10					
2.3.	Тема 14. Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства).	16	2	4		10	4	2	2		
2.4.	Тема 15. Психічний та особистісний розвиток підлітків.	16	2	4		10	4	2	2		
2.5.	Тема 16. Методи діагностики психіки та особистості відповідно віку	12	2	4		6					

2.6.	Тема 17. Особливості психологічної допомоги та стратегії надання психологічних послуг учасникам освітнього процесу	8	2	2	4	4	2	2		
2.7.	Тема 18. Індивідуально-психологічні чинники готовності особистості до роботи вчителем	8	2	2	4	4	2	2		
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗА 6 СЕМЕСТР	36	18	18	54					
	УСЬОГО		36	36	108		10	8		72

11. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Бондарчук О. І., Туриніна О. Л. Загальна психологія. — К.: Логос, 2004. — 140 с.
2. Варій М.Й. Психологія : навч. посіб Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с
3. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти : теоретичні та практичні аспекти : Навчальний посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. Київ : «Каравела», 2019. 308 с.
4. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекций / Гиппенрейтер Ю.Б. – М.: ЧеРо, при участии издательства Юрайт, 2002. – 336 с.
5. Грабовська С.Л. Психологія примирення : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 294 с
6. Дрозденко К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах. / Навчальний посібник. — К.: ВД«Професіонал», 2004. — 304 с
7. Євтух М.Б. Педагогічна психологія: Підручник. К. : КондорВидавництво, 2015. 420 с
8. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
9. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.
10. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Копець Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
11. Лекції з педагогічної психології: навчальний посібник / М. М. Заброцький, Ю. Г. Шапошникова. Херсон : Грінь, 2017. 144 с.
12. Маклаков А. Г. Общая психология / Маклаков А. Г. — СПб: Питер, 2001. – 592 с.
13. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с.
14. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с.
15. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. — СПб.: Питер, 2000. — 712 с.
16. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2013. 372 с.
17. Тодорова І.С., Павленко В.І. Психологія і педагогіка : навч. посібник Київ : Центр учб. літ., 2016. 227 с.
18. Ушакова І.М. Теоретико-методологічні проблеми психології: курс лекцій Х.: НУЦЗУ, 2016. 191 с.

Додаткова навчальна література

1. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. -35 с

2. Введение в психологию [под ред. А.В. Петровского]. – М.: Академия, 1995. – 496 с.

3. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / Леонтьев А.Н. — М.: Политиздат, 1977. – 304 с.

4. Основи загальної та юридичної психології. Курс лекцій: навч. посіб. / Н. Р. Бобченко, В. П. Бойко, І. В. Жолнович, І. І. Когутич ; за ред. В. Т. Нора. – К. : ЦУЛ, 2011. – 224 с.

12. Технології викладання та атестації. Діяльність здобувача освіти

Поточний контроль: для поточного контролю використовується тестування, усне опитування, письмові роботи, участь здобувачів освіти в обговоренні, вирішенні творчих проблем, участі в психологічних експериментах, після кожної теми використовується проміжний feedback, після закінчення курсу feedback у вигляді анонімного опитування на Освітньому порталі.

Форма семестрового контролю:

I семестр – атестація

II семестр – екзамен

13. Критерії оцінювання (у %).

Оцінювання за видами робіт (у %).

I семестр

Письмові модульні контрольні роботи – 20 %;

результати роботи на практичних заняттях – 25 %;

завдання для самостійної роботи – 5 %.

II семестр

Письмові модульні контрольні роботи – 5 %;

результати роботи на практичних заняттях – 35 %;

завдання для самостійної роботи – 10 %.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість відсотків	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.
83 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
75 - 82	Недостатньо повно засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.

63 - 74	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними
50 - 62	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання
20-49	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки.
1 - 19	Не володіє навчальним матеріалом.

Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.

Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf).

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен абозалік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protov_zabezp_yakist_osvita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

14. Мова викладання

Українська.